

Sygn. akt III AUz 352/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Bożena Grubba (spr.) Sędziowie: SA Barbara Mazur

SA Aleksandra Urban

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy Z. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość emerytury

na skutek zażalenia Z. Ż.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawartego w punkcie 2 wyroku z dnia 5 września 2013 r., sygn. akt VI U 1334/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

Sygn. akt III AUz 352/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 września 2013 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

- zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że zobowiązał pozwany organ rentowy do ponownego przeliczenia świadczenia zgodnie z wnioskiem z dnia 28 lutego 2013 r. w zakresie uwzględnienia wynagrodzeń Z. Z. w miesiącach wrzesień, październik i listopad 1975 r. w kwotach po 7 475 zł,
- w pozostałym zakresie odwołanie odrzucił,
- zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w sprawie.

W uzasadnieniu postanowienia zawartego w pkt 2 wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż w przedmiotowej sprawie ubezpieczony po raz kolejny domaga się przyznania wyższego świadczenia emerytalnego na podstawie zeznań, które przedstawione były w prawomocnie zakończonej sprawie VII U 565/03. Jedynym nowym dowodem, który można było uwzględnić do ponownego przeliczenia świadczenia odwołującego, było zaświadczenie z dnia 1 grudnia 1975r. wystawione przez (...), w którym zostało wpisane średnie miesięczne wynagrodzenie z ostatnich 3 miesięcy 1975r. (przyjmujące datę wystawienia zaświadczenie 01.12. są to miesiące wrzesień, październik, listopad 1975 r.) -7475zł.

Sąd I instancji przywołał treść przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. oraz wskazał, iż odwołanie do Sądu Okręgowego od decyzji organu rentowego wszczynające postępowanie sądowe pełni rolę pozwu, stąd też w sytuacji, gdy o to samo

roszczenie, między tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona, sąd winien odwołanie odrzucić na podstawie przepisu art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c.

Wyrok zapadły w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma powagi rzeczy osądzonej, jeżeli dotyczy odmowy przyznania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, a po jego uprawomocnieniu się organ rentowy wydał nową decyzję, opartą na nowych dowodach mających wpływ na ujawnienie stanu faktycznego i jego prawidłową ocenę prawną. Wtedy wydanie nowej decyzji uprawnia ubezpieczonego do złożenia od niej odwołania i zobowiązuje sąd do sprawdzenia prawidłowości decyzji. Nie jest tak, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych wydanie nowej decyzji przez organ rentowy zawsze uprawnia do wniesienia odwołania do sądu i nigdy nie zachodzi powaga rzeczy osądzonej, bowiem o tożsamości przedmiotu sporu decyduje nie tylko tożsamość żądania zawarta w poszczególnych wnioskach skierowanych do organu rentowego, ale także stan faktyczny i prawny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim postępowaniu sądowym. (por. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 marca 2012 roku, I UK 299/11, LEX nr 1214545)

W rezultacie Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w obecnym postępowaniu zachodzą przesłanki częściowego odrzucenia odwołania na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Skoro przesłanka warunkująca nabycie prawa do wyższego świadczenia emerytalnego w postaci dokumentowania zarobków zeznaniami świadków nie uległa zmianie, to Sąd w niniejszym procesie, w celu ustalenia nabycia przez ubezpieczonego prawa do wyższego świadczenia musiałby dokonać ustaleń sprzecznych z już prawomocnie osądzoną sprawą. Jednak takie ustalenie w sposób ewidentny naruszałoby powagę rzeczy osądzonej wynikającą z poprzedniego prawomocnego wyroku sądowego, niezależnie od tego, że rozpoznawane odwołanie dotyczy kolejnej (nowej) decyzji organu rentowego (innej niż będącej przedmiotem rozpoznania w sprawie VII U 565/03).

W konsekwencji powyższego orzeczono jak w punkcie 1 i 2 wyroku w myśl art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c.

Zażalenie na postanowienie zawarte w pkt 2 wyroku złożył wnioskodawca, wnosząc o jego uchylenie i zasądzenie kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego, zgodnie z normami przepisanyymi.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący podniósł, że ubezpieczony uzyskał nowy dokument stwierdzający wysokość zarobków w okresie wrzesień - listopad 1975 r. Było to zaświadczenie wystawione w celu przedłożenia w sprawie o rentę alimentacyjną, która toczyła się przed Sądem Rejonowym w Lipsku. Sąd Okręgowy uznał, iż jest to wiarygodny dowód określający wysokość zarobków Pana Ż..

Ubezpieczony podniósł, iż nowy dokument daje możliwość ponownego orzekania odnośnie okresu 1975 – 1978, ponieważ, zaświadczenie potwierdziło jednoznacznie zeznania świadków, które zostały złożone w sprawie VII U 565/03 odnośnie wysokości zarobków powoda. Potwierdziło również zeznania samego ubezpieczonego, który kwestionuje, aby zeznał w sprawie VII U 565/03, iż jego zarobki kształtowały się na poziomie 15 000 zł. Zatem możliwym winno być przeliczenie świadczenia również w okresie od grudnia 1975 do 1978 r.

Jednocześnie, zdaniem ubezpieczonego należy zauważyć, iż roszczenie alimentacyjne było spełnianie w wysokości ustalonej przez wyrok Sądu Rejonowego Lipsku (wyrok w aktach ZUS). Zatem, ponieważ renta alimentacyjna jest roszczeniem ciągłym, to można wywnioskować, iż zarobki ubezpieczonego kształtowały się właśnie na takim poziomie, skoro należności były przez niego regulowane i nie wnosił on o obniżenie renty alimentacyjnej z uwagi na obniżenie wysokości wynagrodzenia.

Ubezpieczony podkreślił, iż nie dokonał zniszczenia dokumentacji płacowej swojego zakładu pracy i że nie powinien z tego tytułu ponosić negatywnych konsekwencji. Zniszczenie dokumentacji zostało dokonane zapewne w związku z licznymi zmianami organizacyjnymi przedsiębiorstwa w którym był zatrudniony i włączaniem w jego struktury kolejnych przedsiębiorstw, które znajdowały się w trudnej sytuacji finansowej. Ponadto, kiedy ubezpieczony zwrócił się wpisanie wysokości zarobków do legitymacji, pracownik działu kadr nie wpisał wysokości zarobków za lata 1971

- 1978, ponieważ, jak podejrzewa ubezpieczony już wtedy nie było dokumentacji płacowej. W świetle powyższego ubezpieczony nie zgadza się z faktem, aby miał być pokrzywdzony w związku z nie swoim działaniem.

Zdaniem skarżącego, nie zaszły zatem przesłanki do odrzucenia odwołania, ponieważ w świetle nowego dowodu i w oparciu o niego należy dokonać rozstrzygnięcia merytorycznego w sprawie na podstawie logicznego wnioskowania z uwzględnieniem doświadczenia życiowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie, skutkując uchYLENIEM zaskarżonego postanowienia.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 199 §1 pkt 2 k.p.c., sąd odrzuca pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Na podstawie tego przepisu w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych odrzuceniu podlega odwołanie od decyzji organu rentowego, które pełni tu rolę pozwu. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 9 czerwca 1971 r. w sprawie II CZ 59/71 (OSNC 1971/12/226) wskazał, iż przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. należy interpretować w powiązaniu z art. 366 k.p.c. określającym granice powagi rzeczy osądzonej. Z powyższego wynika, że tożsamość roszczenia w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi tylko wówczas, gdy identyczne są podmiot, przedmiot i podstawa sporu. Innymi słowy, o tożsamości przedmiotu sporu świadczy nie tylko tożsamość żądania, ale także stan faktyczny i prawny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim postępowaniu. Należy podkreślić, iż w odniesieniu do stosunków z zakresu ubezpieczenia społecznego powaga rzeczy osądzonej ma walor szczególny. Rozstrzygnięcia sądowe w sprawach z tego zakresu ustalają bowiem treść łączącego strony stosunku prawnego w chwili wyrokowania. Nowe zdarzenia zachodzące po uprawomocnieniu się orzeczenia mogą spowodować przekształcenie treści praw i obowiązków stron stosunku ubezpieczenia społecznego, gdyż nie jest wykluczone spełnienie lub upadek przesłanek materialnoprawnych prawa do świadczeń. Zasadą rządzącą tymi stosunkami jest właśnie możliwość wzruszenia ustaleń stanowiących podstawę prawomocnych orzeczeń (art. 114 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), także przez wydanie nowej decyzji organu rentowego. Zmiana okoliczności zawsze otwiera zatem drogę do ponownego rozpoznania sprawy (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 lipca 2005 r. I UK 11/05, OSNP 2006/5-6/98).

Przedmiotem niniejszej sprawy było ponowne przeliczenie emerytury na podstawie wynagrodzenia wnioskodawcy w latach 1971 – 1978. Kwestia ta została już rozstrzygnięta prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 września 2003 r. w sprawie VII U 565/03.

Zauważyć jednakże należy, iż prawomocny wyrok Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rozstrzygający negatywnie wniosek ubezpieczonego nie musi stanowić przeszkody do wystąpienia z ponownym wnioskiem o to samo świadczenie. W sytuacji bowiem gdy po uprawomocnieniu się wyroku wystąpiły nowe okoliczności mające wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość, sprawa tocząca się w wyniku rozpoznania nowego wniosku i wydania nowej decyzji nie jest sprawą o to samo roszczenie, będące przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie poprzednio zakończonej prawomocnym wyrokiem, a tym samym odwołanie od decyzji rozstrzygającej w jej przedmiocie nie podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2011 r., II UK 3/11, Lex nr 1044014).

Ubezpieczony Z. Ż., składając wniosek z dnia 28 lutego 2013 r. o ponowne przeliczenie emerytury, z uwzględnieniem zarobków za okres 1971 – 1978 r., uzasadniając ponowne rozpoznanie sprawy przedłożył zaświadczenie z dnia 1 grudnia 1975 r. wystawione przez (...), w którym zostało wpisane średnie miesięczne wynagrodzenie z ostatnich 3 miesięcy 1975 r. w wysokości 7475 zł. Sąd Okręgowy, rozstrzygając niniejszą sprawę, uwzględnił to zaświadczenie, zobowiązując pozwany organ rentowy do ponownego przeliczenia świadczenia w zakresie uwzględnienia wynagrodzeń Z. Ż. w miesiącach wrzesień, październik i listopad 1975 r. W pozostałym zakresie Sąd I instancji uznał jednak, iż nie zachodziły podstawy do ponownego rozstrzygnięcia sprawy i odrzucił odwołanie ubezpieczonego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, stanowisko Sądu I instancji, iż poza okresem wrzesień – listopad 1975 r. wnioskodawca domaga się powtórnego rozpoznania tego samego żądania, jest błędne.

Przedłożone przez wnioskodawcę zaświadczenie wprawdzie wprost odnosiło się jedynie do wynagrodzenia wnioskodawcy w okresie wrzesień – listopad 1975 r., jednak winno stanowić podstawę do ponownego przeanalizowania jego wynagrodzenia w całym okresie zatrudnienia w (...). Sąd II instancji w żadnym razie nie przesądza o tym, że zaświadczenie to miałyby rzeczywisty wpływ na wynik sprawy, jednak niedopuszczalnym jest, aby nowy, istotny dowód w sprawie nie został w ogóle rozpoznany merytorycznie w zakresie wykraczającym poza konkretnie wskazany w zaświadczeniu okres, w sytuacji, gdy wnioskodawca był tam zatrudniony dłużej.

Tym samym, wobec pojawienia się nowego dowodu i nowych okoliczności sprawy, nieuzasadnione było uznanie przez Sąd Okręgowy, iż w zakresie wskazanym w pkt 2 wyroku zachodzi tożsamość przedmiotu postępowania, a w konsekwencji przeszkoda procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej.

Mając na względzie powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.